

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Kontakt saksbehandler

Stig Sandring, 51568931

Høringsuttalelse - Høring av søknad uttak av grunnvann til postsmoltanlegg - Årdal Aqua AS

Vi viser til brev fra NVE datert 06.11.2021 angående høring av søknad om uttak av grunnvann til postsmoltanlegg i Hjelmeland kommune, Rogaland.

Årdal Aqua AS har i dag en tillatelse til produksjon av 5000 tonn fisk per år i landbasert anlegg basert på resirkuleringsteknologi (RAS). Årdal Aqua AS søkte Statsforvalteren om utslippstillatelse for en produksjon på 15 000 tonn. Det ble gitt tillatelse til 5000 tonn inntil det foreligger dokumentasjon på faktisk rensing og utslipp fra den planlagte teknologien. Vedtaket ble påklaget av søker og ligger til klagebehandling i Miljødirektoratet. Ferskvannstilførsel til anlegget skulle sikres gjennom rensing av sjøvann. For å spare kostnader og energibruk søkes det nå om tillatelse etter vannressursloven § 45 om tillatelse til å ta ut opptil 8 m³ /min med grunnvann til bruk i smoltanlegg. Uttaket vil skje fra brønner ved Årdalselva.

Det er gjort hydrologiske beregninger som del av søknaden, men vi er usikre på hvilken vannføring elva hadde på måletidspunktene (brønnpumping). Beregningene tyder på at det er rask respons mellom vannføring i elva og til grunnvannsreservoaret pga godt permeable løsmasser. Det er anslått at 70 % av grunnvannet kommer fra elva. Etter vårt skjønn tyder modelleringen på at vanninntrenging fra elva til brønnene skjer fra østlig halvdel av elve-øyra og sterkt langs vannløpet mellom øyra og fastmarken i sør, samt i enda større grad langs leia videre østover. Ifølge søknaden forventes det ikke endringer i elvevannstand eller konsekvenser for «botanikk», som følge av stor kapasitet i grunnvannet. Det fremgår også at det er flere vannuttak til andre formål i området.

Vannføringen i Årdalsvassdraget er allerede påvirket av vannuttak til kraftproduksjon og Statsforvalteren er derfor opptatt av at eventuelle nye uttak av vann fra vassdraget ikke reduserer produksjonsforholdene for laks og sjøaure ytterligere og at tiltak ikke medfører tap av viktig biologisk mangfold i form av rødlistearter og viktig naturtyper tilknyttet elveører/holmer og kantsoner av elva. Virkningene av det omsøkte tiltaket må også vurderes ut fra prinsippet om samlet belastning form følge av andre uttak av vann i området og ta hensyn til klimaendringer hvor vi blant annet forventer hyppigere tilfeller av tørkeperioder med lave vannføringer.

Biologisk mangfold – Mangelfullt kunnskapsgrunnlag

Statsforvalteren mener at kunnskapsgrunnlag om økosystemet tilknyttet elveørene/holmene i tiltaksområdet er mangelfullt. Det er holmer og elveører som vil kunne bli påvirket av en endring i grunnvatnet. I disse områdene er det ikke registrert naturinformasjon, men dette er i høyeste grad område vi kan forvente å finne sjeldent og trua biologisk mangfold, både arter og naturtyper. Det fremgår ikke av søknaden om det er gjort kartlegginger av biologisk mangfold.

Det er rødlistede arter i nærheten av tiltaksområdet, jf. Artskart. Søknadens konsekvensvurdering viser bare til Naturbase og ikke til Artskart. Det er snakk om kystorelav (VU), men det er også andre sjeldne og truede arter i nærheten. Det er myke som tyder på at området mellom elva og tiltaksområdet i nord er lite undersøkt. Dette arealet er delvis tilplantet med gran, men det finnes også lauvskog på disse arealene. Arealet har et potensiale som naturtypene sump-skog eller flomskogsmark. Sumpskogsmark inkluderer flere naturtyper, og flere av disse er inkludert i rødlista for naturtyper i kategori sårbar (VU), jf. Artsdatabanken. Flomskogsmark er også en truet naturtype, i kategori sårbar (VU). Det er usikkert hvilke naturtyper som finnes på disse elveørene/holmene, og det er stor sannsynlighet for at det forekommer rødlistede naturtyper. Det er også usikkert hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for disse naturtypene. De skogkledte holmene er også mulige hekkeplasser for småfugl i tillegg til å være naturlege leveområder for disse i matsøk, skjul og oppfostringsområde. Vi kan ikke se at det er gjort eller referert til noe arbeid som kartlegger dette temaet. Det er heller ikke gjort noe med omsyn til insektfauna, og i hvilken grad disse vil bli påvirket av vannstandsendringer i elveøyene direkte eller indirekte.

Statsforvalteren mener at kunnskapsgrunnlaget i saken ikke er tilstrekkelig dokumentert i henhold til § 8 i naturmangfoldloven (nml) og at det må gjøres kartlegging av rødlistearter og naturtyper i området som påvirkes av tiltaket. Videre må virkningene av tiltaket vurderes i henhold til naturmangfoldlova § § 8 – 12, jf. § 7 i nml. Dette gjelder elveører/holmer og kantsoner til elva. En slik kartlegging vil kunne gjennomføres våren 2022 uten urimelige ekstrakostnader eller forsinkning på prosjektet som helhet. Alternativt må tiltaket vurderes å følge et føre-var-prinsipp, § 9 i nml, der naturverdiene skal vektlegges.

Hensyn til anadrome laksefisk

Tiltaksområdet er produksjonsområde for laks og sjøaure. I sideløpet som ligger i direkte tilknytning til planlagte brønner er det gjennomført habitatforbedrende tiltak for å bedre forholdene for gyting og oppvekst for sjøaure. Det er gjort habitatkartlegging av Årdalsvassdraget, inkludert det aktuelle tiltaksområdet (Lehmann mfl. 2013)¹. Vitenskapelig råd for lakseforvaltning (VRL) har vurdert laksebestanden i Årdalsvassdraget etter kvalitetsnormen for villaks til «Moderat» tilstand (VRL 2020)². Tilstanden til sjøaurebestanden i Årdalsvassdraget er vurdert til «Svært dårlig» og vannkraftregulering og lakselus er pekt på som de to største påvirkningsfaktorene (VRL 2019)³.

¹ Lehmann, G., B. Wiers, T., Skår, B., Pulg, U., Normann, E., S., Gabrielsen, S.-E., Halvorsen, G., A. & Eriksen, K., S. 2013. Undersøkelser og tiltak i Årdalselven, 2011-2012. UNI Miljø, LFI-rapport 208. 77 sider.

² Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2021. Status for norske laksebestander i 2021. [Rapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 16](#), 227 s.

³ Vitenskapelig råd for lakseforvaltning 2019. Klassifisering av tilstanden til 430 norske sjørørretbestander. Temarapport fra Vitenskapelig råd for lakseforvaltning nr 7, 150 s.

I søknaden står det at tiltaket ikke vil påvirke vannstanden i elva. Vi ber om at NVE sine hydrologer kvalitetssikre denne forutsetningen, spesielt med hensyn til vannføring og vanndekt areal i langvarige tørkeperioder. Hvis det gis tillatelse ber vi også om at påvirkning av vannstand overvåkes.

Det er viktig at NVE sørger for at gjennomføringen av planlagt tiltaket ikke forringer kantsonens og kantvegetasjonens funksjon for naturmangfoldet på land og i vann.

Med hilsen

Einar Heegaard
fung. seksjonsleder

Stig Sandring
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent